

**Fjármála- og efnahagsráðuneytið
b.t. skrifstofu skattamála
Arnarhvoli við Lindargötu
101 Reykjavík**

Sent rafrænt í gegnum Samráðsgátt

Kópavogur, 22. nóvember 2019

Efni: Umsögn um fyrirhugað frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum um skatta- og gjöld (ýmsar breytingar) / Mál nr. S-282/2019

Deloitte ehf. („**Deloitte**“) vill koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum um fyrirbyggjandi drög að frumvarpi fjármála- og efnahagsráðuneytisins til laga um breytingu á ýmsum lögum um skatta- og gjöld (ýmsar breytingar) sem birt voru á samráðsgátt stjórnvalda þann 13. nóvember s.l. („**frumvarpið**“).

Vaxtagjöld af blönduðum fjármálagerningum

Í 4. gr. frumvarpsins er lagt til að nýr málslíður bætist við 1. tl. 49. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt („**tskl.**“) þar sem fram kemur að til vaxtagjalda skuli jafnframt teljast greiddir vextir af fjármálagerningum sem teljast til skulda samkvæmt lögum um ársreikninga. Í 3.4. gr. greinargerðarinnar er vísað til blandaðra fjármálagerninga. Það eru þá fjármálagerningar sem kallast á ensku „compound instruments“ og er skipt upp í bæði skuldir og eigið fé samkvæmt reikningsskilum. Þar undir falla til dæmis sum skuldabréf sem hafa breytirétt í hlutfé. Einnig eru víkjandi lán án gjalddaga nefnd til sögunnar, en slík lán hafa verið flokkuð reikningshaldslega sem eigið fé í ákveðnum tilfellum. Almenn er valkvætt í reikningsskilum hvort að slíkir fjármálagerningar eru metnir sem eigið fé eða til skulda í efnahagsreikningi en í engu breytir slík meðferð lagalegu gildi slíkra fjármálagerninga, þ.e. þeir eru ennþá eiginlegar skuldir eða fjárskuldbindingar samkvæmt almennum reglum kröfuréttarins. Þess ber þó að geta að þrátt fyrir að reikningsskilaaðferðin sé almennt valkvæð þá eru skuldaraftar en ekki krafðir um að beita þessari aðferð að beiðni lánastofnana.

Breytingin er til þess fallin að þrengja heimildir skuldara til að gjaldfæra hjá sér vexti í þeim tilvikum þegar viðkomandi skuldari hefur kosið að fara þá leið að færa blandaðan fjármálagerning meðal eigin fjár í reikningsskilum. Þannig verður ekki lengur heimilt að gjaldfæra áfallna vexti hjá slíkum skuldurum, líkt og ákvæðið almennt gerir ráð fyrir hjá öðrum skuldurum sem beita ekki sömu reikningshaldslegu meðferð. Að mati Deloitte er breytingin verulega íþyngjandi og gæti skapað hættu á því að til verði tvöfalt kerfi. Einfalt er fyrir skuldara að breyta um reikningsskilaaðferð til að komast hjá því að áfallnir vextir verði ekki lengur frádráttarbærir frá skatti. Sömuleiðis færir lánveitandi áfallna vexti til

tekna hjá sér og geta því skapast sérkennilegar aðstæður ef að skuldarinn færir ekki vextina til gjalda hjá sér, til dæmis þegar lánið er innan sömu félagasamstæðu.

Þá má einnig benda á að ef að fjármálagerningur felur í sér að útgefandi fellur einhliða frá greiðslu vaxta þá ber að fara með slíka eftirgjöf sem skattskyldar tekjur hjá skuldaranum.

Frádráttarbærni vaxtagjalda (e. Thin-Cap)

Deloitte fagnar þeirri breytingartillögu sem fram kemur í 6. gr. frumvarpsins á ákvæði 1. mgr. 57. gr. b tskl. þannig að skýrt sé að fyrstu 100 milljónir króna af stofni vaxtagjalda og affalla séu undanþegnar takmörkunum á frádráttarbærni vaxtagjalda. Túlkun skattyfirvalda til þessa hefur verið sú að takmörkunin eigi einungis við þegar að vaxtagjöld eru lægri en 100 milljónir króna sem hefur leitt til jaðaráhrifa og mismununar á milli aðila sem eru með t.d. 99,9 milljónir króna í vaxtagjöld eða 100,1 milljónir króna í vaxtagjöld. Þar sem að gildistaka lagaákvæðisins er vegna tekna ársins 2019 bendir Deloitte á að það mætti koma skýrar fram í greinargerðinni með frumvarpinu að um sé að ræða breytingu í samræmi við upphaflegan vilja löggjafans þannig að áhrifin nái einnig til skattaðila sem eru með ágreiningsmál í gangi hjá skattyfirvöldum vegna fyrri tekjuára.

Deloitte leggur einnig til að skýrt sé að lagaákvæðið taki til nettó vaxtagjalda að teknu tilliti til vaxtatekna, en ekki til brúttó vaxtagjalda. Mikilvægt er að lagaákvæðið sé skýrt til að koma í veg fyrir slíkar túlkanir því það myndi hafa verulega neikvæðar afleiðingar fyrir félög innan samstæðu sem hafa þann tilgang að taka lán fyrir hönd annara félaga innan sömu samstæðu. Sambærilegar reglur um frádráttarbærni vaxtagjalda sem innleiddar hafa verið á öðrum norðurlöndunum taka allar til nettó vaxtagjalda, þ.e. í Finnlandi, Svíþjóð, Noregi og Danmörku, ásamt því að Evróputilskipunin (e. Anti-Tax-Avoidance Directive) gerir einnig ráð fyrir nettó vaxtagjöldum.

Staðgreiðsla söluhagnaðar hlutabréfa hjá aðilum með takmarkaða skattskyldu

Í 16. gr. frumvarpsins er - lögð fram tillaga að breytingu á 6. tölul. 5. gr. laga nr. 45/1987 um staðgreiðslu opinberra gjalda, sem felur í sér að greiðslur til aðila sem bera takmarkaða skattskyldu hér á landi muni ekki sæta staðgreiðslu þegar um er að ræða söluhagnað af íslenskum hlutabréfum eða stofnbréfum. Deloitte fagnar þessari tillögu enda er hún í grunninn til þess fallinn að greiða fyrir auknum viðskiptum með íslensk hlutabréf og stofnbréf. Þannig má ætla að ef þessi lagabreyting verður samþykkt, og framkvæmdin útfærð með vönduðum og praktískum hætti, muni slík verðbréf verða meira aðlaðandi fjárfestingakostur fyrir erlenda fjárfesta og þar af leiðandi auka og styðja við samkeppnishæfni Íslands á alþjóðlegum markaði. Einnig liggur til að mynda fyrir að allir tvísköttunarsamningar sem Ísland hefur gert við önnur ríki kveða á um að afdráttarskatti vegna söluhagnaðar hlutabréfa skuli ekki haldið eftir og skilað hér á landi þegar rétthafi slíkra tekna er heimilisfastur í hinu samningsríkinu. Þá eiga félög stofnsett innan Evrópska efnahagssvæðisins, aðildarríkis stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða Færeyja, alla jafna rétt á skattlegum frádrætti/endurgreiðslu afdráttarskatts með því að skila inn skattframtali hér á landi, sbr. 9. tölul. a 31. gr. laga nr. 90/2003 um tekjuskatt. Þannig er ljóst að í fjölda tilvika á Ísland ekki skattlagningarréttinn að söluhagnaði hlutabréfa eða stofnbréfa, þ.e. þegar um er að ræða greiðslur til aðila sem bera takmarkaða skattskyldu hér á landi. Sömuleiðis má færa góð rök fyrir því að viðskipti milli tveggja erlendra aðila með íslensk hlutabréf séu ekki tekjur sem eru upprunnar á Íslandi, sbr. það sem hefur

verið staðfest um söluhagnað af íslenskum skuldabréfum í viðskiptum tveggja erlendra aðila.¹

Til viðbótar þeim athugasemdum sem fram koma í kafla 3.12 í greinargerð með frumvarpsdrögum vill Deloitte ítreka að núverandi staðgreiðslulöggjöf tekur ekki fullnægjandi tillit til þeirra aðstæðna þegar viðskipti með hlutabréf í íslenskum fyrirtækjum eru gerð upp fyrir tilstilli erlendra milligönguaðila (s.s. alþjóðlegra vörslu- og uppgjörsaðila). Þannig kemur réttilega fram í umræddri greinargerð að upplýsingar um upphaflegt kaupverð hlutabréfa í slíkum viðskiptum eru yfirleitt ekki tiltækar milligönguaðilum þegar viðskiptin eiga sér stað. Þar af leiðandi er nær útilokað að reikna út og halda eftir rétttri staðgreiðslu, líkt og áskilið er í 3. mgr. 2. gr. reglugerðar nr. 630/2013 um tekjuskatt og staðgreiðslu af vöxtum og söluhagnaði þeirra aðila sem bera takmarkaða skattskyldu. Þá skal einnig tekið fram að slíkir uppgjörsaðilar eru oftast en ekki fyrsti hlekkurinn í keðju margra milligönguaðila og hafa þar af leiðandi ekki upplýsingar um nákvæmt söluverð eða endanlegan rétthafa (*e. beneficial owner*) slíkra greiðslna þegar viðskiptin eiga sér stað, heldur einungis um næsta milligönguaðila sem tekur við greiðslunni. Þessar keðjur milligönguaðila geta verið nokkuð umfangsmiklar þar til kemur að endanlegum rétthafa söluhagnaðarins. Því er yfirleitt til staðar ákveðin ómöguleiki þar sem viðkomandi milligönguaðili, sem ber staðgreiðsluskylduna, getur hvorki nálgast upplýsingar um nákvæmt kaup- og söluverð hlutabréfanna, né upplýsingar um endanlegan rétthafa söluhagnaðarins.

Samkvæmt 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 630/2013 um tekjuskatt og staðgreiðslu af vöxtum og söluhagnaði þeirra aðila sem bera takmarkaða skattskyldu skal réttilega ákvörðuð og innborguð staðgreiðsla á tekjuskatti skattaðila sem skattskyldir eru skv. 7. eða 8. tölul. 3. gr. laga um tekjuskatt, vera fullnaðargreiðsla tekjuskatts án þess að frekari álagning fari fram, sbr. 4. mgr. 9. gr. laga nr. 45/1987 um staðgreiðslu opinberra gjalda. Þannig felur tillaga ráðuneytisins í sér þá breytingu að fullnaðargreiðsla tekjuskatts vegna söluhagnaðar aðila með takmarkaða skattskyldu verður við álagningu líkt og þegar um aðila sem bera ótakmarkaða skattskyldu er að ræða. Þannig verður endanlegur rétthafi slíkra tekna, sem annað hvort a) kemur frá ríki sem ekki hefur gert tvísköttunarsamning við Ísland, eða b) hefur ekki fengið samþykka undanþágu frá RSK (5.42) á grundvelli gildandi tvísköttunarsamnings, bæði framtals- og skattsskyldur hér á landi í samræmi við 7. tölul. 3. gr. og 1. mgr. 90. gr. laga nr. 90/2003 um tekjuskatt. Samkvæmt þeim upplýsingum sem við höfum fengið frá skattyfirvöldum myndi þetta líklega fela í sér að viðkomandi milligönguaðila yrði gert að skila upplýsingum um söluverð og endanlegan rétthafa söluhagnaðar í slíkum viðskiptum.

Með hliðsjón af framangreindu er mikilvægt að samhliða umræddri lagabreytingu á staðgreiðsluskyldu aðila með takmarkaða skattskyldu vegna söluhagnaðar af íslenskum hlutabréfum og stofnbréfum verði jafnframt gerðar aðrar nauðsynlegar breytingar á núgildandi skattalöggjöf til þess að undirliggjandi markmið hennar um einföldun í staðgreiðslu- og skattfrankvæmd fyrir milligönguaðila nái fram að ganga með fullnægjandi hætti. Þannig verði útlistað nákvæmlega hvort (og að hvaða leyti) skyldur muni hvíla á milligönguaðilum m.t.t. öflunar og skila á upplýsingum til ríkisskattstjóra („**RSK**“). Þar sem

¹ Úrskurður YSKN nr. 149/2014 og ákvarðandi bréf RSK nr. 3/2010.

að kveðið er á um afdrátt og skattlagningu umræddra fjármagnstekna í lögum nr. 45/1987 um staðgreiðslu opinberra gjalda þá þurfa þær tekjur að lúta sömu skilyrðum, til dæmis í tengslum við skýrsluskil til RSK, og launagreiðslur. Að mati Deloitte færi betur að leggja frekar slíkar skyldur á útgefanda hlutabréfa til samræmis við ákvæði laga nr. 94/1996, um staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur, enda hvílir sú skylda nú þegar á útgefendum hlutabréfa að skila árlega inn hlutafjármiðum RSK 2.045 þar sem fram koma upplýsingar um hlutafjareigendur og arðgreiðslur. Þannig ætti upplýsingagjöfin hvað varðar raunverulega eigendur að vera uppfyllt gagnvart RSK þannig að hægt væri að framfylgja eftirliti með skattframtalsskilum aðila með takmarkaða skattskyldu hér á landi. Að öðrum kosti verði slíkar skyldur afmarkaðar við upplýsingar sem raunhæft er fyrir vörsluaðila að kalla fram svo það verði ekki of íþyngjandi skyldur lagðar á slíka aðila sem kæmi jafnvel í veg fyrir að þeir sjái hag sinn í því að starfa hér á landi.

Að lokum vill Deloitte einnig leggja til að fjármála- og efnahagsráðuneytið kanni nánar hvort grundvöllur sé fyrir því að einfalda staðgreiðslu- og upplýsingaskyldu milligönguaðila verðbréfavíðskipta þegar um er að ræða vaxtagreiðslur af skuldabréfum sem skráð hafa verið á skipulagðan verðbréfamarkað til aðila sem bera takmarkaða skattskyldu. Þannig liggur til dæmis fyrir að í flestum tilvikum er nær ómögulegt fyrir milligönguaðila að framvæma réttan útreikning á skattstofni, m.t.t. áfallina vaxta við kaup og sölu slíkra verðbréfa, sem og að afla upplýsinga um endanlega rétthafa slíkra tekna, sbr. það sem áður hefur verið nefnt. Í því sambandi mætti sjá fyrir sér að vaxtagreiðslur af áföllnum vöxtum eða söluhagnaði í tengslum við kaup og sölu skráðra skuldabréfa yrðu gerðar undanþegnar frá staðgreiðslu þegar rétthafi slíkra tekna ber takmarkaða skattskyldu hér á landi, þrátt fyrir að eiginlegar vaxtagreiðslur yrðu áfram staðgreiðsluskyldar. Annar möguleiki væri að undanþiggja vaxtagreiðslur af öllum skuldabréfum sem skráð eru á skipulegan verðbréfamarkað hér á landi frá tekjuskatti þegar rétthafi slíkra tekna ber takmarkaða skattskyldu, líkt gildir um vaxtagreiðslur af skráðum skuldabréfum sem gefin eru út af Seðlabaka Íslands (f.h. íslenska ríkisins), íslenskum fjármálastofnunum og orkufyrirtækjum, sbr. 8. tölul. 3. gr. laga nr. 90/2003 um tekjuskatt. Þá væri slík breyting jafnframt til þess fallinn auðvelda íslenskum fyrirtækjum að afla sér erlendra fjármögnunar án aukins fjármögnunarkostnaðar þegar ekki er fyrir hendi undanþága afdráttarskatts samkvæmt tvísköttunarsamningi. Við slíkar aðstæður hefur íslenskur lántaki yfirleitt þurft að bera hvern þann skatt sem kann að vera lagður á vaxtatekjur erlenda lánveitandans.

Virðisaukaskattsskýrslur

Deloitte fagnar þeirri breytingartillögu sem lögð er fram í 26. gr. frumvarpsins þar sem skylda RSK til að rannsaka virðisaukaskattsskýrslur þar sem innskattur er hærrí en útskattur (inneignarskýrslur) er afnumin. Umrædd skylda sem lögð hefur verið á embættið hefur verið íþyngjandi fyrir skattaðila þar sem að afgreiðsla embættisins og beiðni um gögn vegna inneignarskýrslna hefur verið í mörgum tilvikum verið þung og tekið langan tíma. Að mati Deloitte er breytingin eðlileg og til bóta fyrir skattfrákvæmd á sviði virðisaukaskatts. Mikilvægt er að RSK geti einbeitt sínum kröftum í að rannsaka skýrslur sem það telur sérstakar ástæður til að taka til skoðunar án þess að það sé skylda til að rannsaka allar inneignarskýrslur.

Virðingarfyllst,

Deloitte ehf.

Bjarni Þór Bjarnason,
Sviðsstjóri, skatta- og lögfræðiráðgjöf

Guðbjörg Þorsteinsdóttir
Meðeigandi, skatta- og lögfræðiráðgjöf